

opusdei.org

Heroes no silencio: voluntarios que manteñen o legado do Camiño de Santiago

A fundación Conchita Bernárdez impulsa o espírito orixinal do Camiño de Santiago con peregrinos, moitos do Opus Dei, que limpan igrexas e coidan o patrimonio espiritual. Apóianlles voluntarias de Vigo encargadas do mantemento de ornamentos litúrxicos en templos rurais. O libro "El Camino de Santiago y más" conta como xurdiu este

proxecto e as distintas iniciativas.

31-07-2025

Conchita Bernárdez coñece o Camiño de Santiago á perfección: realizouno completo máis de cen veces con grupos de peregrinos de todas as idades e partes do mundo. Con todo, en ocasións esta peregrinación perdeu o seu sentido espiritual: o percorrido que facían os cristiáns a partir do século VIII para visitar a tumba do apóstolo Santiago, que evanxelizara España.

Vendo esta necesidade de poñer en valor o legado do Camiño, Conchita e un grupo de amigas puxeron en marcha unha iniciativa pioneira: involucrar a mozos -e non tan novos- na conservación do Camiño de Santiago mentres o realizan.

A presentación do libro "El Camino de Santiago y más", que tivo lugar en Compostela en decembro de 2024, foi un acto que sirviu para espallar o traballo da Fundación Conchita Bernárdez. Explicaron que este é un proxecto con catro obxectivos moi claros: fomentar o amor polo Camiño e a súa historia; protexer o patrimonio material e inmaterial do Camiño; xerar experiencias transformadoras de peregrinación, servizo e comunidade; e avivar o sentido espiritual do Camiño de Santiago como unha vía de evangelización.

Neste sentido traballa a Fundación Conchita Bernárdez: “Entendemos a peregrinación no seu sentido primigenio, non só como o tránsito natural cara a un sitio de devoción, senón tamén como unha viaxe interior, cunha clara intención orientada cara á transcendencia.

A inmensa maioría dos peregrinos que proveñen do estranxeiro na actualidade asumen esta viaxe como un percorrido interior e esixen unha asistencia espiritual que non pode nin debe descoidarse”.

Esta é a razón pola que decidiron “acometer este programa como un medio para colaborar no sostemento e prestación dos servizos relixiosos ao longo do Camiño de Santiago galego”. Ademais, froito desta experiencia, escribiron o libro “El Camiño de Santiago y más”, que recolle o que se conta nesta historia: como un grupo de mulleres ás que unía a amizade conseguiron dignificar moitos lugares polos que pasa o Camiño e involucrar a centos de persoas nesta tarefa.

“A señora da limpeza son eu”

En plena pandemia, facendo o Camiño cun grupo de adolescentes dunha asociación xuvenil vinculada

ao Opus Dei, Conchita pensaba en organizar unha actividade para o grupo ao finalizar unha das etapas. Estaban nunha pequeniña aldea galega chamada Boente. Alí pouco ou nada había que facer cando, rezándoo, pensaron: “Aquí o único que se pode facer é limpar a igrexa”. O po acumulado poñía de manifesto que pasaran meses desde que un pano limpara os bancos por última vez.

Así foi como se decidiron, Conchita e a súa amiga María, falar co párroco, don Evanán, un sacerdote, que como tantos outros nestas zonas rurais, atende vinte igrexas e capelas dispersas, moitas delas con máis de mil anos de antigüidade.

Contáronlle que en poucas semanas un grupo dun colexio faría o Camiño e propuxéronse que o plan incluíse algunha tarde dedicada a facer algo polos demais. “Contámoslle que

queríamos axudar a limpar a igrexa, pero que tampouco queríamos interferir ou substituír á señora da limpeza que atendía o templo”, conta Conchita.

Tras un breve silencio e con toda a humildade e tenrura que reflicten uns ollos cansos contestou: “É que a señora da limpeza son eu”. Despois de escoitar a don Evanán brotou rapidamente o nome do proxecto que estaba a nacer: Heroes no silencio.

De capelán en Venezuela a párroco en Galicia

Don Evanán, chegado a Galicia fai seis anos procedente de Venezuela, veu a España despois de estar oito anos servindo como capelán no Ordinariato Militar de Venezuela, traballando baixo a ditadura e o réxime totalitario do país. Conta como durante os primeiros días ía polas mañás á parroquia para rezar láudes “pero case nunca podía

acabar a oración porque constantemente era interrompido por unhas persoas que cargaban mochilas e pedían que lles puxese o selo a unha modalidade de pasaporte que chaman credencial. Non entendía nada do que pasaba”, conta.

Preguntando aos veciños descubriu os roteiros do Camiño que pasan polas súas parroquias: “Alí é cando comezo a situar en que parte do planeta atópome, o pequeno que son, e como Dios tómame como un instrumento para chegar a tantos peregrinos que lle buscan, camiñando tantos quilómetros para chegar á catedral de Santiago”.

Este sacerdote considera a axuda da Fundación Conchita Benárdez “parte da providencia de Deus” e argumenta que “o seu apoio é netamente a Cristo, a ese traballo silencioso da Igrexa, que está entre a xente e que moitas veces pasa

desapercibido ou ao que simplemente estamos acostumados a ver que está feito por alguén”.

“Os nosos colaboradores son auténticos custodios do Camiño”

Heroes no silencio non só recoñece a importancia do patrimonio material, senón tamén o esforzo e a dedicación espiritual daqueles que coidan del sen buscar recoñecemento. Trátase dun proxecto interxeracional que reúne a mozos -pertencentes a clubs, asociacións e institucións educativas- e a voluntarios que colaboran desde dous talleres de ornamentos situados en Vigo.

“Todos os nosos colaboradores son auténticos custodios do Camiño, dedicándose a velar pola conservación dun legado que vai máis aló do tanxible, transmitindo con cada xesto os valores de servizo, compromiso e humildade”, explican

desde a Fundación Conchita Bernárdez.

“Todo este labor conmove aos sacerdotes que atenden estes templos, obviamente. E a nós isto échenos de satisfacción porque... están tan sós... como xa dicía San Josemaría cando albiscaba que Deus quería que fixese algo polos sacerdotes, nacendo así a Sociedade Sacerdotal da Santa Cruz. Pero o mellor é o agradecidos que se van os peregrinos por poder chegar o seu gran de area”, completan.

Ao fío, nunca mellor dito, da actividade Heroes no Silencio nace outro proxecto: Tecendo o Camiño, que xorde ao descubrir que, ademais do labor pastoral e a limpeza dos templos, os sacerdotes tampouco tiñan axuda para o mantemento, lavado, pasado o ferro e dobrado de purificadores, manutergios, toallas, albas, casullas... e todos os

ornamentos téxtiles esenciais para as celebracións litúrxicas.

Cando Conchita contoulle esta necesidade a unhas amigas de Vigo, estas decidiron organizarse para dar este servizo a un sacerdote que se atopa a máis de 200 km da súa cidade. Reúnense todos os luns lideradas por Mª Jesús.

Polo tecido co que están elaborados estes ornamentos, seda, algodón, liño, pero sobre todo pola súa finalidade -servir para o culto divino- debe seguirse, para o seu mantemento, uns procedementos que elas coñecen ben.

Todo o que pasa polas súas mans zumega un coidado, agarimo e dedicación que non pasan desapercibidos aos sacerdotes cando reciben estes traballos envoltos en papel de seda e perfectamente inventariados. Moitas veces, os de uso cotián, pola antigüidade e a

humidade, xa se volveron inservibles. Nestes casos confecciónanos elas mesmas, con teas novas e bordados a man.

Marcela, de México, e o seu billete de 100 dólares

O Camiño de Santiago xa adquiriu unha dimensión global, e recibe peregrinos de máis de 140 países. Tamén este proxecto está a cruzar as fronteiras españolas porque as idades dos voluntarios que participan son moi diversas, así como o abano de procedencias: México, Colombia, Singapur, Suecia, Gran Bretaña, Holanda... sendo xa máis de 20 as actuacións realizadas pola Fundación Conchita Bernárdez.

Todo este traballo non sería posible sen a enerxía e boa disposición destes voluntarios, pero tamén sen tantas persoas xenerosas como Marcela, para quen facer o Camiño de Santiago era un soño que

planeara durante anos xunto ao seu pai.

Xusto o ano que pensaban facelo, el faleceu. Ela tiña claro que nalgún momento tería que retomar aquel soño. Fíxoo en 2024 e camiñou levando postos os calcetíns do seu pai. “Era como ir andando con él e levar a todos na mochila, familia e amigos, para facer o Camiño. Ese foi o motor”, recoñece.

Transformada polo roteiro xacobeo e coñecedora dos proxectos que lle foron contando Conchita e María, antes de marcharse, e como non tivera ocasión de gastalo, “ao chegar o inevitable momento da despedida entregounos, como quen non quere a cousa, un billete de cen dólares para impulsar o nacemento da Fundación Conchita Bernárdez.”. Tanto lles impresionou este desprendemento desinteresado que acabaron enmarcando o billete.

Tamén de México procede o testemuño do sacerdote Pablo Arce, capelán de o IPADE Business School, que peregrinou a Compostela cun grupo de profesores desa escola de negocios. Arce é o autor do prólogo de El camiño de Santiago y más, un texto no que augura que a Fundación Conchita Bernárdez “cambiará o modo de facer o Camiño de Santiago”. Desde a entidade teñen moi claro o obxectivo que está detrás de todas as súas iniciativas: “Que non se perda nunca o que é a esencia do Camiño de Santiago”.

.....

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
gl-es/article/heroes-no-silencio-
voluntarios-que-mantenen-o-legado-do-
camino-de-santiago/](https://opusdei.org/gl-es/article/heroes-no-silencio-voluntarios-que-mantenen-o-legado-do-camino-de-santiago/) (03-04-2026)